

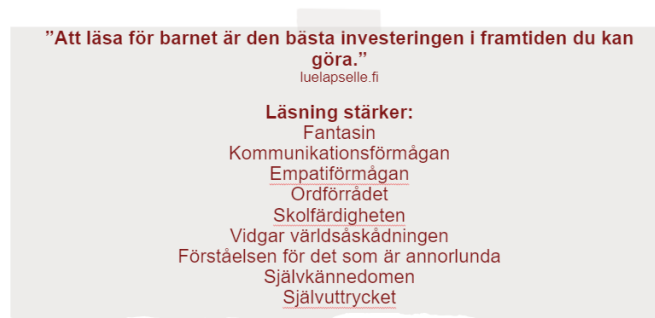
Läs med mig-stödmaterial för diapresentationen

Denna text är avsedd som stöd för dig som presenterar ämnet för föräldrarna. Texten innehåller tankar bakom meningarna i diorna. Du kan utnyttja texten som du önskar men använd i mån av möjlighet dina egna ord när du talar. Att lägga till egna erfarenheter livar upp presentationen och ger budskapet trovärdighet. Fundera alltså på vad läsandet betyder för dig och hur du redan dragit nytta av det och hur du tänker utnyttja det i ditt arbete med barnen.

Föräldrarnas stöd för barnens läsintresse, språkutveckling och läs- och skrivfärdigheter är väldigt viktigt. Barnen behöver både föräldrarnas och oss yrkeskunnigas uppmuntran och samarbete för att språk- och läsintresset ska utvecklas på bästa möjliga sätt.

Dia 2: "Att läsa för barnet är den bästa investeringen i framtiden du kan göra."

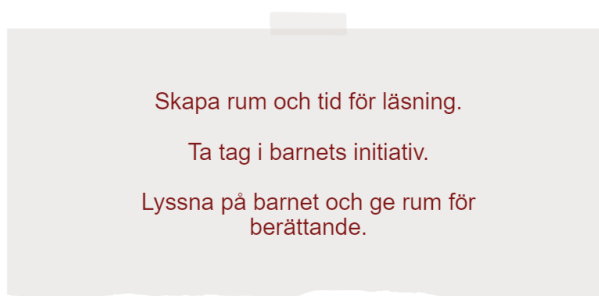
Läskunskap är en medborgarfärdighet som möjliggör delaktighet som en fullvärdig medlem i samhällets verksamhet. Då du tänker på vad du gjort idag, hur många gånger har du behövt din läskunnighet? Hur har din läskunnighet hjälpt dig indirekt eller direkt? Läsning begränsar

sig inte enbart till läsning av böcker, serietidningar och artiklar utan läskunnighet behövs överallt. Läskunnigheten öppnar nya möjligheter och världar att utforska.

Läsning, berättelser och ramsor är trevliga sätt att tillbringa tid tillsammans med barnet. Att läsa bredvid varandra eller i famnen stärker det känslomässiga bandet mellan den vuxna och barnet och mellan läsaren och lyssnaren. Tidiga upplevelser är synnerligen viktiga som stöd för barnets språkliga utveckling, och därför är det viktigt att erbjuda mångsidiga läsupplevelser.

Även om barnet inte ännu kan tala eller förstå innebörden av alla ord som används, har det nytta av regelbundna läs-, historie- och versstunder. Barnets ordförråd och därigenom förståelse ökar obemärkt i dessa situationer.

Dia 4: Skapa rum och tid för läsning

Leta reda på en bra tid och plats för lässtunden. Varje familjs egen rytm definierar den rätta tiden för dem att läsa. Det kan vara på morgonen, efter maten eller på kvällen före läggdags. Det är bra att fundera på vilken tidpunkt under dagen som lämpar sig för läsning. Även en kort lässtund är ett bra stöd för barnets utveckling. Man kan t.ex. läsa i soffan, sängen eller i en koja man byggt tillsammans, var som helst där man kan vara tillsammans. Beakta barnets ålder, lynne och koncentrationsförmåga då ni diskuterar boken. Man kan komma överens om gemensamma regler för om barnet får framföra observationer eller ställa frågor mitt i läsningen eller om man bereder tid för det först i slutet. Efter en avkopplande lässtund är det ofta lättare för barnet att berätta t.ex. om dagens händelser eller om något som bekymrar det.

Vid högläsningen borde den vuxna vara fullständigt närvarande. Det lönar sig att glömma brådskan, för barnet anar av den vuxnas tonfall och tongång om denna är närvarande på riktigt. Den vuxnas uppgift under lässtunden är att uppmuntra barnet att uttrycka sina tankar och åsikter om det man läst. Den vuxna lär sig också mycket om barnet under lässtunderna. Genom att notera barnets gester och miner kan man göra observationer om intressen och karaktärs- och särdrag.

Dia 6: Läsfärdighet också är annat än läsning av skriven text

Kom ihåg att läsfärdighet också är annat än läsning av skriven text.

Lär er att tillsammans verka i olika omgivningar och situationer.

Erbjud historier genom läsning, berättelse, bilder, ljud och rörelse.

Ljudböcker är ett ypperligt sätt att öka läsandet i vardagen. Det är bra att i alla fall ibland lyssna till en ljudbok med barnet. Då kan man reglera det barnet hör och trygga hanteringen av exempelvis utmanande känslor då man lyssnar till en spännande bok. Man kan ta pauser i en ljudbok på samma sätt som vid högläsning, och diskutera boken tillsammans med barnet.

Muntligt berättade historier är otroligt värdefulla. Man kan hitta på berättelser tillsammans med barnet eller t.ex. bygga upp en berättelse av dagens händelser. Barnet njuter att få vara berättelsens huvudperson. Samtidigt övar man på logisk slutledningsförmåga och hur tiden förflöter.

Det behöver inte alltid finnas skriven text i boken, eller man kan ignorera den. Det är bra träning av läskunnigheten att fundera över och läsa av illustrationer. Barnet eller den vuxna kan hitta på en egen historia om bilden. Man kan också lägga till olika ljudlandskap till bilden eller berättelsen, t.ex. med ljud från kroppen eller med instrument. Man kan också spela in lämpliga ljud med telefonen och lyssna till det i samband med berättelsen.

Skrivet språk är ofta rikare än språket man talar i vardagen, och i samband med läsningen kommer det upp nya ord och begrepp. Det är bra att fundera över dem tillsammans med barnet och åskådliggöra dem t.ex. med rörelser eller ljud. Man kan också foga rörelser till själva berättelserna. Var och hur känns historien och vilken rörelse väcker den i dig? Dans och rytm är i sig att berätta en historia. Språkets rytm, skrivet och mångsidigt uppläst, utvecklar barnets språkinläring och läskunnighetsgrunder.

Teater- och musikframföranden är inte bara ett roligt sätt att tillbringa tid, utan utvecklar också barnets kreativitet, tanke- och känslöfärdigheter samt dess begynnande läs- och skrivkunnighet. Teater- och musikuppträdanden är former av lek, och lek är ett viktigt redskap för barnets inläring. Barnet ska lära sig att läsa olika miljöer och situationer, och vad skulle vara en bättre metod för det än lek. Via leken lär sig barnet att fungera i olika interaktionssituationer.

Det finns mycket att läsa i omgivningen. Olika slags märken, listor, skyltar och ljud fyller vår värld. Barnet bör på ett mångsidigt sätt få uppleva olika miljöer för att kunna lära sig att läsa dem. Som stöd för denna inläring lönar det sig också att utnyttja litteratur för barn, så som faktaböcker, bilderböcker, diktböcker och sagoböcker.

Dia 8: Var empatisk - känn igen, klä i ord och förstå

Var empatisk – känn igen, klä i ord och förstå.

Möt utmanande eller spännande situationer med hjälp av historier eller böcker.

Förbered dig på att möta en ny situation och lära dig något nytt med hjälp av böcker.

Att läsa olika böcker är ett naturligt att öka och berika språkanvändningen. Ju mera barnet hör talat språk, desto starkare språkliga färdigheter utvecklar det. Barnets ordförråd ökar fort då man läser högt mångsidig litteratur. Ordförrådet är slutligen mångdubbelt jämfört med sådana barn, för vilka man inte läser högt. Ett mångsidigt ordförråd hjälper barnet att uttrycka sina tankar och känslor och anpassa sig till olika situationer, så som exempelvis inledningen av dagvård och skola. Högläsning stärker också inläring av andra färdigheter senare i skolan.

Högläsning och ramsor fungerar som portar till fantasins värld, där man bekantar sig med olika omgivningar, stämningar och känslor. Barnet fäster sig ofta vid en viss berättelse eller bok, och vill höra sagan gång på gång. De bekanta texterna erbjuder en lugn fristad och plats att dra andan mitt i den hektiska vardagen. Barnet kan njuta av en bekant historia också för att det kan förutspå en spännande eller särskilt rolig händelse. Barnet kan också fästa sig vid bokens illustrationer där det gång på gång finns något att undersöka i detaljerna. Barnet fäster uppmärksamhet vid olika saker, nyanser och händelseförlopp vid olika lyssningsgångar. Ibland koncentrerar sig barnet på att lyssna och ibland mer på illustrationerna.

Sociala färdigheter, känslofärdigheter och empatifärdigheter är av de viktigaste färdigheter vi kan lära våra barn. Det är viktigt att den vuxna kommunicerar att alla känslor är acceptabla. Barnet behöver den vuxnas stöd i att bära och reglera känslorna. Det finns mycket god barnlitteratur som stöd för att klä känslor i ord och hantera dem. Sagorna är skrivna för barn och omfattar barns vardagsproblem och lösningar. Det är lättare för barnet att behandla olika känslor via sagor och personer. Problemen i sagorna berör inte direkt barnet själv, vilket hjälper det att hantera saken och må bättre. Via berättelserna ser barnet att känslorna som det upplever är vanliga, andra har dem också och man lär sig att leva med dem.

Dia 10: Ta en bok till hjälp för att lugna stunden

Ta en bok till hjälp för att lugna stunden.

Njut av stunder av närhet tillsammans med berättelser.

Kom ihåg att läsning sänker stressnivån – också för dig.

Även om barnet lär sig att läsa själv, lönar det sig att fortsätta med högläsning. Högläsning befriar barnet att koncentrera sig och njuta av berättelsen. En nybörjarläsare har t.ex. nytta av att den vuxna pekar med fingret på orden då berättelsen framskrider.

För ett barn som nyss lärt sig läsa är det bra att söka böcker som stöder läskunnigheten men som är utmanande på den nya nivån på ett lämpligt sätt. Många långa sagor och tjocka romaner kan ha ett lockande innehåll men ännu vara för utmanande för barnet. Därför är det bra att fortsätta att läsa högt. Att läsa turvis är ett trevligt sätt att lära sig att läsa tillsammans. Då inleder barnet och läser högt för den vuxna så länge det orkar, och därefter fortsätter den vuxna. Enligt undersökningar drar barnet nytta av att läsa högt ända till 13-årsåldern, och det skadar knappast efter det heller!

Tips: Högläsning är också trevligt tidsfördriv och gemensam tid för par.

Dia 11: Boktips för problem i vardagen

Boktips för vardagliga utmaningar

- **Påklädning:** Morgans morgon, Alla kläder på, Totte går ut, Totte klär ut sig
- **Ätande:** Julia äter allt, Castor bakar, Alla tre har fruktstund, Mera mat!, Ture kocar soppa, Rut & Knut lagar mat
- **Känslor:** Sally surar!, Tesslas mamma vill inte!, Glad, Ledsen, Den dag du börjar
- **Kamratfärdigheter:** Spinkis och Blixten, Vesta-Linnéa och vännerna, Nutte Nervös får en vän
- **Sovande:** Sov nu, Vesta-Linnéa!, Bosse & Bella sover i egen säng, Godnatt har jag sagt, Otroligt rolig sovbok, Sune måste sova, Max och Maja - Godnattgrödan, Sov bort!
- **Läkare:** Ingrid blir sjuk, Lite sjuk, Rut & Knut leker doktor, Emmas lillebror är sjuk
- **Toalettbestyr:** Jag har fått en potta!, Måste kissa, Max potta
- **Daghemsinledning:** Mollan, pappa och förskolan, Alla tre inne på förskolan Artan, Alla tre ute på förskolan Artan
- **Skolstart:** Nya kompisar, Jag vill också gå i skolan, Sune börjar skolan, Fullt med flugor i klassen, Maggan äret runt

Använd litteratur som hjälp vid utmaningar i vardagen. I den här dian har samlats vardagssituationer som är utmanande för de flesta familjer i något av barnets utvecklingsskeden. För dessa och många andra vardagssituationer finns det litteratur som

riktar sig till barn och som hjälper att förstå barnet och gå igenom och diskutera situationen tillsammans. Böckerna leder till diskussion och visar att situationen är helt vardaglig och har en lösning. Man behöver inte bli ensam med dessa frågor. Ni hittar ytterligare litteratur om vilket ämne som helst på biblioteket, där personalen gärna hjälper till med att finna en bok som lämpar sig just för er.